

Управління системою ISTC та контроль за її функціонуванням на міжнародному рівні здійснює Міжнародне агентство ISTC (Великобританія). Очікується, що більшість з реєстрантів будуть видавцями, проте реєстрантами текстових творів також можуть бути й інші вповноважені на те особи, а саме: автори, літературні агенти, видавці, бібліотеки, агрегатори (електронні торговельні платформи) та інші учасники книжкового простору. Управління системою ISTC та контроль за її функціонуванням на національному рівні здійснюють національні реєстраційні агентства ISTC, що нині вже працюють у США, Канаді, Китаї, Великобританії, Франції, Австралії та Новій Зеландії, Нідерландах, Бельгії, Росії та Польщі.

Висновок. Відповідно до положень Закону України «Про видавничу справу» виданням вважається твір (документ), який містить інформацію, призначену для поширення, і пройшов редакційно-видавниче опрацювання, відтворений друкуванням, тисненням, електронним записом на будь-якому носіїві чи іншим способом, видавниче оформлення, поліграфічне й технічне виконання якого відповідає вимогам правових і нормативних документів [8]. Щороку кількість видань, випущених вітчизняними видавцями як у друкованому вигляді так і в різних електронних форматах збільшується (в 2012 р. — 26036 назв, в 2013 р. — 26323 назви) і для того, аби ефективно здійснювати облік та контроль за їхнім використанням в цифровому середовищі України варто стати учасником системи ISTC. Книжковою палатою України наразі проводиться відповідна науково-дослідна робота щодо впровадження цієї системи в нашої державі.

ЛИТЕРАТУРА:

Бошицький, Юрій Ладиславович. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю.Л. Бошицький. — К. : Логос, 2007. — 484, [1] с.

2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» : від 23.12.1993 № 3792-ХІІ ВР [Електронний ресурс] / Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова». — Режим доступу: <http://ukrbook.net>. — Назва з екрана.

3. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. А. Маркова ; М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2010. — 252 с.

4. Кастельс, Мануель. Інтернет-галактика: Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства [Текст]. — К. Ваклер, 2007. — 290 с. : іл. ; 21 см. — (Cogitatio nova). Бібліогр. в кінці розд. — Индекс. вказівник: с. 288—290.

5. Пархета О., Кононенко А. Стандартизація як основа глобалізації інформації у сфері промислової власності / Пархета О., Кононенко А. // Інтелектуальна власність — 2014. — № 7. — С. 46.

6. Розроблення національних стандартів — ДСТУ «Інформація та документація. Знак охорони авторського права. Правила подання у виданнях» (остаточна редакція) і ДСТУ «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (друга редакція) та інструктивно-методичних, інформаційних документів: звіт про н.-д. роботу за III кв. 2012 р. / Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова». — К., 2012. — 18 с.

7. Розроблення остаточної редакції національного стандарту «Інформація та документація. Видання. Основні елементи. Терміни та визначення понять», першої редакції проекту національного стандарту «Інформація та документація. Статистичний облік випуску неперіодичних, періодичних і продовжуваних видань. Основні положення», електронних довідково-інформаційних ресурсів, інструктивно-методичних документів: звіт про н.-д. роботу : за II кв. 2014 р. / Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова». — К., 2014. — 18 с.

8. Закон України «Про видавничу справу» : від 05.06.97 № 318/97 ВР [Електронний ресурс] / Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. Івана Федорова». — Режим доступу: <http://ukrbook.net>. — Назва з екрана.

О. Ю. Пода

Запорізький національний технічний університет
(Запоріжжя)

ГЕНДЕРНІ ОРІЄНТИРИ ЖУРНАЛУ “РАДЯНСЬКЕ КІНО” (1935–1938 рр.)

Журнал “Радянське кіно”, виходив у 1935–1938 рр. у Києві, був друкованим органом Головного управління кінофотопромисловості при Раді Народних Комісарів УРСР (згодом позиціонувався як художньо-критичний журнал української радянської кінематографії, орган Управління у справах мистецтв при Раднаркомі УРСР; виконувачами обов’язків редактора був спочатку Т. Медведєв, потім О. Кучеренко). Часопис у той чи

інший спосіб орієнтував кінодіячів на нові гендерні репрезентації на рівні тем, проблем, образів тощо, проте увага до питань розвитку кіномистецтва, зокрема національного, була домінуючою: журнал "Радянське кіно" "розрахований на творчих працівників кіно і на читачів, що цікавляться діяльністю радянської української кінематографії, <...> висвітлює творчі та виробничі питання, <...> друкує: критичні статті й рецензії на нові картини..., літературні сценарії кращих постановок..., огляди роботи кінофабрик...; рецензії на кіно літературу" [5, с. 64].

Аналіз текстових матеріалів доводить, що гендерні орієнтири трансливалися через:

◎ редакційні статті або авторські тексти, що прокреслювали перед читачами журналу проблеми розвитку радянського й українського кіно, визначали пріоритети розвитку галузі. Зазвичай чітко гендерні акценти не прописувалися, проте з основних положень матеріалів можна було зрозуміти про що зніматимуть кіно (тематико-проблемний рівень), образи яких кіногероїв чи то антигероїв тиражуватимуть (наприклад, стаття "За велике мистецтво" (1935, № 1-2), "Промова А. А. Андреева на VII всесоюзній кіно нараді" (1936, № 2), матеріал І. Юрченка "За соціалістичну народність кіномистецтва" (1936, № 6), статті "Під прапором сталінської Конституції" (1936, № 12), "Швидше ліквідувати наслідки шкідництва в українській кінематографії" (1937, № 5) та ін.);

◎ проблемні статті, де обговорювалися питання підготовки кадрів для "української кінематографії" та їх професіоналізм (про лобювання гендерних квот не йшлося). Наприклад, у статті Д. Хміля "Вища кіноосвіта на Україні" (1935, № 1-2) з гордістю підкреслюються заслуги випускників Київського кіноінституту (як чоловіків, так і жінок), гендерні акценти робляться за допомогою фемінітивів і маскулінів: "...випускник тов. Шор працює головним інженером...", "інженер-фотохімік тов. Головатенко працює завідувачем... цеху...", "студентки-хімічки тт. Голомій і Шакунова... працюють... в Москві..." [7, с. 35];

◎ для гендерних орієнтирів були використані зокрема: а) звернення передовиків виробництва й сільського господарства до кіномитців під назвою "Створимо фільм про героїчних людей соціалізму" (1935, № 3-4): "...покажіть нам радянську жінку-робітницю, колгоспницю, наших небачених героїнь, яких виростили й вирощують партія і товариш Сталін" [6, с. 1]; б) листи, а саме: лист автора художнього твору, що екранізувався (М. Островський через лист до знімальної групи, опублікований на шпальтах часопису, викладає своє бачення кінообразу Павки Корчагіна), та листи глядачів (наприклад, "Наші вимоги до кіно" (1937, № 7)) та ін.;

◎ публікації сценаріїв чи то уривків зі сценаріїв фільмів: наприклад, І. Кавалерідзе "Прометей" (1935, № 1-2), М. Островського й М. Зац "Як гартувалася сталь" (1935, № 3-4), Є. Помещікова "Багата наречена" (1935, № 5; 1936, № 1) та ін.;

◎ рецензії на кінофільми: так Є. Каробов ("Фільм молодого бадьорова" (1935, № 1-2), даючи оцінку стрічці "Щасливий фініш", що мала заохочувати "молодого глядача до фізкультури", чітко виписує плюси й мінуси чоловічих і жіночих кінообразів), С. Якубовський у рецензії на однойменний фільм "Партизанська дочка" (1935, № 1-2) виділяючи виваженість кінообразу піонерки Василянки, говорить про "реалістичний, правдивий тип Степана – сина куркуля Ступи..." [8, с. 10]; Г. Портнов у рецензії на "Дивний сад" відзначав професіоналізм режисера й хлопчаків-акторів у створенні образів школярів Льоні і Юрка, які формують себе як творчих особистостей за участі старого професора музики: "заслужений артист Коханенко... досить виразно подав образ майстра, переобтяженого старими поглядами, звичками, традиціями..." [4, с. 9]; П. Оттен у матеріалі "Про ніжність та героїзм: ("Подруги" – нова картина Ленфільм)" (1936, № 1) запропонував детальний аналіз стрічки режисера Л. Арнштама, зокрема відзначив акторів Я. Жеймо, З. Федорову, В. Попову й Блюменталь-Тамарину, які створили яскраві жіночі образи, Паславського і Бабочкина – за чоловічі; у рецензії В. Мякушова "Квітуча Україна" (1938, № 1) на однойменний фільм чітко визначалися гендерні здобутки нової влади та ін.;

◎ у оглядах-рецензіях сценаріїв, за якими мали зніматися фільми, при характеристиці знімального процесу на кіностудіях України, наприклад Г. Григор'єв, аналізуючи сценарну роботу київської кінофабрики, приділяв увагу "Багатій нареченій" Помещікова. Автор підкреслював, що "в руках доброго кіномайстра даний сценарій повинен зазвучати"

чати на екрані як веселий життєрадісний фільм..." [1, с. 49]. Відзначалася також і вдала образна парадигма стрічки. Щодо гендерної характеристики образів "Багатої нареченої" є цікава стаття Пономарьова "Шкідливий фільм" (1937, № 5), яка цілком відповідає тенденціям кінця 1930-х рр. і заперечує позитивну гендерну характеристику кінострічки. Аргументи в дусі того часу: по-перше, образ рахівника Ковіньки – це образ шкідника, бо ним керує жадоба слави і він перешкоджає коханню Маринки і Згари; по-друге, "кульмінаційний" момент сценарію – змагання Згари з жіночою бригадою Пономарьов називає "заздалегідь підготованою провокацією щодо кращого стахановця... Важко вигадати більш потворний мотив, що опошлює ідею соціалістичного змагання..."; по-третє, дістається народній пісні, що співають дівчата; по-четверте, лаяв (навіть за ім'я) бригадира жіночої бригади Палагу Рекрутяк: "Це дванадцятипудовий унтер у спідниці, що з першого ліпшого приводу лається як візник..., деспотично поводить з бригадою, командує нею, маршує... і "орет басом", забороняючи дівчатам гуляти вечорами..." [3, с. 59]; по-п'яте, не сподобався і дід Наум, якого критик називає "недоумкуватим".

◎ огляди, де репрезентувався образ чи то порушувалася проблема крізь призму аналізу кінострічок, так Г. Зельдович у матеріалі "Молода людина в кінофільмах" (1936, № 7) запропонував погляд критика на представлення соціалістичної молоді у кінематографі, зокрема фільмах "М'яч і серце", "Приватне життя Петра Виноградова", "Льотчики", "Семеро відважних" тощо. Ним зроблено такі висновки: по-перше, в образному плані має бути рівняння на кращих; по-друге, "треба зосередити увагу на створенні фільмів, сюжет яких будувався б навколо великого і дуже значного образу молодого чоловіка..." [2, с. 16] та ін.

Отже, текстові матеріали часопису "Радянське кіно" своїм змістовим наповненням відповідали типологічній специфіці часопису. Згідно з цим спеціально підсилене чи то штучне гендерне маркування матеріалів не практикувалося. Гендерна тематика, проблематика, образні акценти робилися лише за умови наявності всього цього в аналізованому кінотворі як продукту соціалістичного реалізму чи то як реакція на директивні приписи згори.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григор'єв Г. Нові сценарії київської кінофабрики / Г. Григор'єв // Радянське кіно. – 1935. – № 3–4. – С. 49.
2. Зельдович Г. Молода людина в кінофільмах / Г. Зельдович. – 1936. – № 7. – С. 13–16.
3. Пономарьов Шкідливий фільм / Пономарьов // Радянське кіно. – 1935. – № 3–4. – С. 58–62.
4. Портнов Г. «Дивний сад»: (Новий фільм київської кінофабрики Українфільму. Режисер Л. Френкель) / Г. Портнов // Радянське кіно. – 1935. – № 1–2. – С. 6–9.
5. Продовжується прийом передплати // // Радянське кіно. – 1936. – № 4. – С. 64.
6. Створимо фільм про героїчних людей соціалізму // Радянське кіно. – 1935. – № 3–4. – С. 1.
7. Хміль Д. Вища кіноосвіта на Україні / Д. Хміль // Радянське кіно. – 1935. – № 1–2. – С. 35–39.
8. Якубовський С. «Партизанська дочка» / С. Якубовський // Радянське кіно. – 1935. – № 1–2. – С. 10–12.

К. А. Покляцька

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
Інститут журналістики
(м. Київ)

КУЛЬТУРНА ТИПОЛОГІЯ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІХ ВИДАНЬ

У сучасному світі на фоні розвитку нових форм публіцистичної діяльності, яка торкається різних сфер політичного, економічного, соціального та культурного життя суспільства, серед багатьох науковців постає необхідність комплексного аналізу публіцистики як однієї із складових культури.

Публіцистика досліджувалася такими науковцями як О. Білецький, Ю. Барабаш, М. Шлемкевич, А. Москаленко, В. Здоровага, Ю. Лось, В. Качкан, В. Різун, І. Михайлин, Н. Сидоренко, Т. Лильо, О. Романчук, В. Буряк, М. Титаренко та інші. Так, В. Здоровага